

พระราชบัญญัติชั้นผู้ตรพดกศพ

พ. ศ. ๒๔๕๗

มี พระ บรมราชโอง การใน พระบาท ส้มเด็จ พระ ปรมเนทร มหา วชิราวุธ พระ มงกุฎ เสด็จ เจ้า ชยุหัว ดำรัส เห็นอ เกด่า ๆ ให้ประกาศ ลง ทราบ ทักกัน ว่า ประ เพลน การ ชั้นผู้ตร พดกศพ คือ การ ที่เจ้า พนังงาน ตรวดชั้นผู้ตร มที่ตายตง แต่ม เหต อื่น ควร ดั่งได้ ว่าผู้ ชน ฆาตาย นั้น เปน ชนมเนียม มีมา แต่โบราณ แต่ พระราช บัญญัติใน การ ชั้นผู้ตร พดกศพ ยัง หาได้ตง ชน เปน หลก กาน ให้ด่มกับ กาล สมัยไม่ จึง ทรง พระ กรณาโปรด ให้ตรา พระราช บัญญัติไว้ ดับไปตั้ง นี้ว่า

มาตรา ๑ พระราช บัญ ญัติน โห มี นามว่า พระราช บัญญัติ ชั้นผู้ตร พดกศพ พ. ศ. ๒๔๕๗

เล่ม ๓๑ หน้า ๙๓ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๔๕๗

มาตรา ๒ ถ้าจะทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ใช้ พระราชบัญญัติ
นี้ใน หัว เมือง มณฑลใด .จะ ประกาศใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา เปน
สำคัญ

มาตรา ๓ ถ้ามี ผู้ใด ตายลง โดยฆ่าตัว เอง ก็ดี หรือ ผู้อื่น ฆ่าให้
ตาย ก็ดี ภิรยาตาย อย่าง ว่านี้ เรียกว่า ฆาฏ กรรม ตาม พระราช บัญญัตินี้
เหตุ ที่ตาย จะ ปรากฏ ชัด ก็ ตาม หรือ จะ เปน แต่ มี เหตุ ควร สงสัย ว่า
บุคคล จะ ตาย โดย ฆาฏ กรรม ก็ ตาม ให้ เปน นาท ของ เจ้า พนักงาน ที่ จะ ต้อง
กระทำการ ชันสูตร พดิก ศพ ตาม ความ ที่ กล่าว ไว้ ใน พระราช บัญญัติ นี้

แต่ให้ พัง เข้าใจ ว่า พระราชบัญญัติ นี้ ไม่ เกี่ยว ถึง การ ที่ เจ้าพนักงาน
ประหาร ชีวิต นักโทษ ตาม กฎหมาย

มาตรา ๔ ถ้ามี เหตุ ฆาฏ กรรม อัน จะ ต้อง ชันสูตร พดิก ศพ ตาม
พระราชบัญญัติ นี้ เกิด ขึ้น ณ ที่ใด เปน นาท ของ ญาติ หรือ มิตร สหาย
หรือ ผู้ปกครอง ของ ผู้ตาย ซึ่ง รั หรือ เห็น ความ ตายนัน จะ ต้อง ทำ ดังนี้ คือ

ข้อ ๑ จะ ต้อง รักษา ศพ ไว้ ณ ที่ แห่ง หนึ่ง แห่งใด ซึ่ง เจ้าพนักงาน
จะ ชันสูตร พดิก ศพ ได้

ข้อ ๒ จะ ต้อง รับ แจ้ง ความ คื่อ เจ้าพนักงาน ผู้ รักษา ท้อง ที่ ให้ ทราบ
เหตุ ฆาฏ กรรม โดย เร็ว ที่ สุด ที่ จะ ทำ ได้

ข้อ ๓ จะ ต้อง เอา เปน รุระ ช่วย ชี้ แจ้ง ให้ เจ้าพนักงาน ผู้ ทำ การ ชัน
สูตร พดิก ศพ ให้ ทราบ เหตุ การณ์ แห่ง ฆาฏ กรรม โดย สัจ จริง

วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๑ หน้า ๕๔

หน้าที่ซึ่งกล่าวไว้ใน มาตรา ๕ มีตลอดถึงผู้อื่นซึ่งได้พบปะศพ
อื่นตายด้วย ฆาฏกรรม หรือ ควร สงสัย ว่าตายด้วย ฆาฏกรรม ดัง กล่าว
มาแล้ว ในที่ซึ่งไม่ปรากฏว่ามีญาติ หรือ มิตร สหาย หรือ ผู้ปกครอง
ของผู้ตาย อยู่ในที่นั้นด้วย

ถ้าผู้ใด ละเลย ไม่กระทำ ตาม หน้าที่ซึ่ง กล่าว ไว้ใน มาตรา ๕ ท่าน ว่า
มัน มีความผิดต้อง ระวังโทษ ปรับ ครั้ง ๑ เป็น เงิน ไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือ
จำคุก ไม่เกิน ปี ๑ หรือ ทั้ง จำ แด ปรับ ด้วย ทั้ง ๒ สถาน

มาตรา ๕ เมื่อเจ้าพนักงานผู้รักษาท้องที่ คือ ผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจ
ภร แล พด ตระเวน เป็นต้น ได้รู้เห็นเหตุ ฆาฏกรรม ดัง กล่าว มา
มีหน้าที่ จะ ต้อง รับผิดชอบ ระวังโทษ ดัง ว่าไว้ ใน มาตรา ๕ ต่อไป คือ

ข้อ ๑ ต้อง รับผิดชอบ ระวังโทษ ได้ เพื่อให้เจ้าพนักงาน ชันสูตร
พลิกศพ ได้ ตาม พระราช บัญญัติ

ข้อ ๒ ต้อง รับผิดชอบ ให้รู้เหตุ แห่ง ฆาฏกรรม เท่า ที่ สามารถ จะ รู้ ได้
ใน ขณะ นั้น

ข้อ ๓ ต้อง รับผิดชอบ ต่อเจ้าพนักงาน ผู้เป็นใหญ่ เห็น คน

ถ้าผู้ใด ละเลย มีได้ กระทำ การ ตาม ที่ กล่าว ใน มาตรา ๕ ท่าน ว่า มัน
มีความผิดต้อง ระวังโทษ ปรับ ครั้ง ๑ เป็น เงิน ไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือ
จำคุก ไม่เกิน ปี ๑ หรือ ทั้ง จำ แด ปรับ ด้วย ทั้ง ๒ สถาน

มาตรา ๖ เมื่อเจ้าพนักงาน เห็น ผู้รักษา ท้องที่ ได้ รับ รายงาน
ตามที่ ว่า มา ใน ข้อ ๓ แห่ง มาตรา ๕ นั้น ถ้า แด ตัว มีได้ เป็น เจ้าพนักงาน

อันมีอำนาจหน้าที่ จะทำการ ชัยสูตร์ พดิกศัพได้ หรือว่าเหตุ นั้นเกินกว่าอำนาจหน้าที่ ของ ตน ที่ จะ ทำ การ ชัยสูตร์ พดิกศัพได้ก็ดี ต้องรับแจ้งความต่อเจ้าพนักงาน ผู้มีอำนาจที่จะ ทำ การ ชัยสูตร์ พดิกศัพ โดยเร็ว ถ้ามิได้ทำดัง นั้น ท่าน ว่า มี น้ ม มีความ ผิด ของ ระวัง โทษ ปรบั ครัง ๑ เปนเงินไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๑ หรือ ทั้ง จำ แด ปรบั ด้วย ทั้ง ๒ สถาน

มาตรา ๗ การ ชัยสูตร์ พดิกศัพ ผู้ถูกฆาฏกรรม กำหนด ตาม พระราชบัญญัตินี้ เปน ๒ ชั้น คือ สัมณัญ ชั้น ๑ วิสามัญ ชั้น ๑ ผิดกัน ดัง อธิบาย ต่อ ใป นี้ คือ

ข้อ ๑ ฆาฏกรรม อัน เปน วิสามัญ นั้น คือ ผู้ตาย ๆ ด้วยเจ้าพนักงานฆ่าตาย ใน เวลา กระทำ การ ตาม น้ ที่ ยกตัว อย่าง ดัง เช่น เจ้าพนักงานไปจับผู้ต้อง หาว่า เปน โจร เปน ผู้ร้าย แต่ ผู้ต้อง หา ว่า เปน โจร เปน ผู้ร้าย นั้น ตาย ใน เวลา จับ ดัง นั้น เปน ตน เรียกว่า เปน เหตุ วิสามัญ

ข้อ ๒ ฆาฏกรรม อัน เปน สัมณัญ นั้น ผู้ อัน แม่ เปน ชาวราชากร์ หรือ เปน เจ้าพนักงาน กระทำให้ ตาย โดยมีได้ เกี่ยว แก่ กระทำ การ ตาม น้ ที่ ให้ ถือ ว่า เปน ฆาฏกรรม อย่าง สัมณัญ

มาตรา ๘ พนักงาน ที่ จะ ทำ การ ชัยสูตร์ พดิกศัพ ซึ่ง ตาย โดย ฆาฏกรรม อย่าง สัมณัญ นั้น โดย ปรกติ ให้ ถือ ว่า เปน น้ ที่ ของ กรมการ ข้าเถอดผู้ปกครอง ของ ที่ อำเภอ ซึ่ง พบศัพ นั้น จะ เปน ปรชาน คน ๑ กับ กำนัน คนใด คน หนึ่ง ใน อำเภอ นั้น แด แพทย์ ประจำ ตำบล หรือ เจ้าบ้าน คนใด

คนหนึ่งในอำเภอ นั้น ต้องนั่งพร้อมกัน ๓ คน จึงจะทำการชันสูตร
พลิกศพถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้

แต่ถ้าเสนาบดีผู้บัญชาการปกครองท้องที่ หรือ สุ่มุเทศาภิบาล
ผู้สำเร็จราชการ มณฑล หรือผู้ว่าราชการเมือง เห็นว่า เหตุที่
เกิดฆาฏกรรมเป็นการ ซึ่งควร จะจัดการโดยพิเศษ จะตั้งผู้ทำการ
ชันสูตรพลิกศพเฉพาะเรื่องนั้น ๓ คนก็ได้ / ถ้าหากว่าศพนั้นตายโดย
ฆาฏกรรมอย่างวิสามัญ พนักงาน ๓ คน ซึ่งจะนั่งทำการชันสูตร
พลิกศพ ให้เป็นข้าราชการหัวหน้ากรม หรือ กอง พนักงาน ซึ่งทำให้ตาย
คน ๑ ข้าราชการ ซึ่งเจ้ากระทรวงผู้ปกครองท้องที่เลือกแต่ตั้งคน ๑
แต่ข้าราชการ ซึ่งเป็นฝ่ายตุลาการ ซึ่งเจ้ากระทรวงยุติธรรมเลือกแต่
ตั้งคน ๑ ใน ๓ คนนี้ ผู้ใดมีบรรดาศักดิ์สูงกว่าคนนั้นได้เป็นประธาน ๑

มาตรา ๙ ความมุ่งหมายในการชันสูตรพลิกศพนั้น เพื่อจะทำ
รายงานยื่นต่อผู้บัญชาการ มณฑลในข้อความเหล่านี้ คือ

- ข้อ ๑ ชื่อตระกูล, ที่อยู่, อาชีพ, และ ความประพฤติ ของผู้ตาย
- ข้อ ๒ ผู้ใดได้กระทำให้ตาย ในข้อนี้ถ้ารู้ตัวเกิดเหตุเงินให้บอกใน
รายงาน ถ้าไม่รู้ตัวผู้ทำให้ตาย หรือมีความเคลือบแคลงสงสัย
อยู่ว่าผู้ใดจะกระทำให้ตาย ให้ตั้งว่าตายด้วยผู้ ชน ซึ่งยังไม่รู้ตัวแน่ชัด
ฆ่าตาย ถ้าผู้ตายได้กระทำให้ตนตายเอง หรือมีเหตุควรเห็น
อย่างนั้น ก็ให้ว่าตามเนื้อเห็นในรายงาน

ข้อ ๓ เหตุผลที่ตาย คือต้อง ชันสูตร แล รายงานให้รู้ว่าตาย ด้วย
บาดแผลที่ศพนั้น ตรงไหน อย่างไร หรือถ้าหากว่า ถูกวางยาพิษก็มี
แต่ผูกคอตาย ก็ต้อง บอกตามควรแก่เหตุ การนี้

ข้อ ๔ ต้อง รายงานสาเหตุซึ่งเกิด ฆาฏกรรมเท่าที่จะรู้ได้ ในข้อ
นี้หมายความว่า ถ้าถูกผู้ร้ายปล้นหรือแย่งชิงตอมตักทำร้าย หรือ
ตายในที่วิวาทก็ต้องกล่าวในรายงาน ถ้าหากว่าเป็นการที่ฆ่าตัว
ตายเอง เหตุใดผู้นั้นจึงฆ่าตัวตายเอง ก็เพราะเกิดวิกลจริตขึ้น
มาเป็นต้น ให้รายงานเท่าที่จะรู้ได้

มาตรา ๑๐ ถ้าหากว่าการชันสูตรพลิกศพต้องเข้าไปด้วยเหตุอย่าง
หนึ่งอย่างใด จนทราบศพชำรุดเสียแล้วก็ดี หรือพบซากศพอัน
ชำรุดเสียแล้วก็ดี ทั้ง ๒ ประการไม่เป็นเหตุที่จะงดเว้นการชันสูตร
ตามพระราชบัญญัตินี้ จะงดได้แต่การพลิกศพซึ่งไม่มีประโยชน์อันใด
ที่จะทำ

มาตรา ๑๑ พนักงานทำการชันสูตรพลิกศพ มีอำนาจที่จะเรียก
บรรดาผู้รู้เหตุการณ์ในเรื่องที่กระทำการชันสูตรพลิกศพนั้น มาให้
สาบานหรือปฏิญาณเบิกความเป็นพยานตามวิธีสืบพยานในศาลยุติธรรม
ถ้าผู้ใดซึ่งพนักงานกระทำการชันสูตรพลิกศพได้รับหมายเรียกแล้วไม่
มาเบิกความก็ดี มาแจ้งความเท็จก็ดี ท่านว่าผู้นั้นมีความผิด มี
โทษเสมอชดอานาจศาลแต่เบิกความเท็จในศาล แต่พนักงานอัยการ
ต้องฟ้องร้องให้ศาลทำโทษ

มาตรา ๑๒ การ ชันสูตร พลิกศพตาม พระราชบัญญัติ นี้ ให้เขา
ใจว่าไม่ตด หย่อน นกั้ แต่ความ รับผิดชอบ หรือ กัด กั้น ชุระ ของ เจ้า
พนักงาน ที่ จะ รับผิดชอบ เอาตัว โจร ผู้ร้าย เสียช นาม ฌ่นกิน ใน คดี ที่
เกิด ฆาฏ กรรม นั้ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ให้ เจ้าพนักงาน ผู้ มี นำ ที่ ด้บ ด้วง
โจร ผู้ร้าย เปน ชุระ ด้วง การ ชันสูตร พลิกศพ ให้ ด้บ ด้วง พระราช บัญญัติ
นี้ ัง ทุก อย่าง ทุก ประการ แต่ ห้าม มี โห พอง กัด เรือง นั้ ก่อน ด้บ ด้วง การ
ชันสูตร พลิกศพ

มาตรา ๑๓ เมื่อ เจ้าพนักงาน ได้ ทำ การ ชันสูตร พลิกศพ ด้บ ด้วง ให้
รับ ทำ รายงาน เช่นคือ ผู้ ด้บ ด้วง ราชการ มณฑล ภายใน ๗ วัน แล ด้ แต่
ผู้ ด้บ ด้วง ราชการ มณฑล จะ มี คำ ด้บ ด้วง เรือง นั้ โดยอนุ มติ ของ ด้บ ด้วง
ผู้ บัญชา การ ปกครอง ท้อง ที่ ด้บ ด้วง ประการ ใด

มาตรา ๑๔ ให้ ด้บ ด้วง ด้บ ด้วง มหาดไทย ด้บ ด้วง ด้บ ด้วง
นครบาด แล ด้บ ด้วง ด้บ ด้วง ยติกรรม เปน ผู้ ด้บ ด้วง การ ให้ ด้บ ด้วง
ตาม พระราช บัญญัติ นี้

มาตรา ๑๕ ให้ ด้บ ด้วง ด้บ ด้วง มหาดไทย แล ด้บ ด้วง ด้บ ด้วง
นครบาด มี อำนาจ ที่ จะ ด้บ ด้วง ด้บ ด้วง เพื่อ จะ ด้บ ด้วง การ ให้ ด้บ ด้วง
ตาม พระราช บัญญัติ นี้ ถ้า ด้บ ด้วง ด้บ ด้วง นั้ ด้บ ด้วง พระราชทาน พระ บรม
ราชานุญาต แล ด้บ ด้วง โฆษณา ใน หนังสือ ราช กิจจา นุเบกษา เปน สำคัญ ด้บ ด้วง
ให้ ด้บ ด้วง ด้บ ด้วง ๑ ใน พระราช บัญญัติ นี้.

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๒ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๗
เปน วันที่ ๑๒๕๗ ใน รัชกาล ด้บ ด้วง นั้